

Received/Geliş

: 2024 October/Ekim

Accepted/Kabul

: 2024 November/Kasım

Published/Yayın

: 2024 December/Aralık

Toksik Yönetici Davranışlarının Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Stillerine Etkisinin İncelenmesi

Bayram Demiröz¹ Galip Kaynar² Hüseyin Aşçı³ Samettin Demiröz⁴ Veysel Bediz⁵

Atıf/Reference: Demiröz, B., Kaynar, G., Aşçı, H., Demiröz, S. ve Bediz, V. (2024). Toksik Yönetici Davranışlarının Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Stillerine Etkisinin İncelenmesi. *Yönetim ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 326-334.

Özet

Bu araştırmada, öğretmenlerin görüşlerine göre, toksik yönetici davranışlarının öğretmenlerin sınıf yönetimi stillerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, ilişkisel tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucuna göre; toksik liderlik genel puan ortalaması $1,83\pm 0,91$ olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi stilleri genel tutum puan ortalaması $3,29\pm 0,43$ olduğu çıkmıştır. Sonuç olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin toksik liderlik algıları ortalamasının çok altında ve sınıf yönetimi stilleri algıları ortalamasının üstünde çıktığı görülmektedir. Cinsiyete göre incelemede, araştırmaya katılan öğretmenlerin toksik liderlik ve sınıf yönetimi stil algıları erkek veya kadın olmasına göre değişmemektedir. Medeni duruma göre incelemede, araştırmaya katılan öğretmenlerin toksik liderlik ve sınıf yönetimi stil algıları evli veya bekar olmasına göre değişmemektedir. Öğrenim durumuna göre incelemede, toksik liderlik genel boyutunda lisansüstü mezunu olan öğretmenlerin toksik liderlik algıları lisans mezunu olanlara göre daha fazla çıkmıştır. Diğer taraftan sınıf yönetimi stilleri algıları lisans veya yüksek lisans mezuniyet durumuna göre değişmediği ortaya çıkmıştır. Yaş gruplarına göre incelemede, katılımcıların toksik liderlik genel boyutunda; 31-40 yaş arası öğretmenlerin toksik liderlik algısı 41-50 ile 51 yaş ve üzeri olan öğretmenlerden daha fazla çıkmıştır. Sınıf yönetim stilleri ile yaş grupları arasında istatistiki yönden herhangi bir farklılık çıkmamıştır. Hizmet yılı gruplarına göre incelemede, katılımcıların toksik liderlik genel boyutunda, 11-15 yıl arası hizmet yılı öğretmenlerin toksik liderlik algısı 20 yıl ve üzeri hizmet yılı olan öğretmenlerden daha fazla çıkmıştır. Sınıf yönetim stilleri ile hizmet yılı grupları arasında istatistiki yönden herhangi bir farklılık çıkmamıştır. Diğer yandan öğretmenlerin toksik liderlik toplam puanları ile sınıf yönetimi stilleri toplam puanları algıları arasında istatistiki yönden anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Ayrıca öğretmenlerin toksik liderlik toplam puanlarının sınıf yönetimi stilleri toplam puanlarını herhangi bir şekilde yordamamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Okul müdürü, öğretmen, toksik liderlik, sınıf yönetimi stilleri

Examining the Effects of Toxic Administrator Behaviors on Teachers' Classroom Management Styles

Abstract

This study aimed to investigate the effects of toxic administrator behaviors on teachers' classroom management styles according to teachers' opinions. The research was carried out with the relational screening model. According to the research result; it is seen that the general toxic leadership score average is 1.83 ± 0.91 .

¹ Müdür Yardımcısı; Şemsi Tebrizi Kız AİHL, <https://orcid.org/0009-0005-4776-7166>; bayramdemiroz@gmail.com;

² Okul Müdürü; Cemile Erkunt İlkokulu, <https://orcid.org/0009-0009-5000-6914>; galipkaynar42@gmail.com;

³ Müdür Yardımcısı; Selçuklu Anadolu Lisesi, <https://orcid.org/0009-0002-4330-3514>; huseyinasci@hotmail.com;

⁴ Müdür Yardımcısı; Piri Reis İlkokulu, <https://orcid.org/0009-0008-1268-6982>; sdemiroz65@gmail.com;

⁵ Müdür Yardımcısı; Öğretmen Fuat Altan Anaokulu, <https://orcid.org/0009-0002-8716-8190>; bedizv@gmail.com;

The general attitude score average of the teachers' classroom management styles is 3.29 ± 0.43 . As a result, it is seen that the toxic leadership perceptions of the teachers who participated in the research are well below the average and their classroom management style perceptions are above the average. In the examination according to gender, the toxic leadership and classroom management style perceptions of the teachers who participated in the research do not change according to being male or female. In the examination according to marital status, the toxic leadership and classroom management style perceptions of the teachers who participated in the research do not change according to being married or single. In the examination according to educational status, in terms of the general dimension of toxic leadership, the toxic leadership perceptions of teachers who are postgraduate graduates are higher than those who are bachelor's graduates. On the other hand, it was revealed that the perceptions of classroom management styles do not change according to bachelor's or master's degree status. In the examination according to age groups, in the general dimension of toxic leadership of the participants; Teachers aged 31-40 had a higher perception of toxic leadership than teachers aged 41-50 and 51 and above. There was no statistical difference between classroom management styles and age groups. In the examination according to the years of service groups, the toxic leadership perception of teachers aged 11-15 years was higher than teachers aged 20 and above in terms of the general dimension of toxic leadership. There was no statistical difference between the classroom management styles and years of service groups. On the other hand, there was no statistically significant difference between teachers' perceptions of toxic leadership total scores and classroom management styles total scores. In addition, teachers' perceptions of toxic leadership total scores did not predict their perceptions of classroom management styles total scores in any way.

Keywords: School principal, teacher, toxic leadership, classroom management styles.

1. Giriş

Eğitim, toplumların geleceğini şekillendiren en önemli güçlerden biridir ve bu güç okullarda çalışan öğretmenlerin özverili çalışmalarıyla gerçekleşmektedir. Adanmışlığın ve bağlılığın sürdürülebilirliği büyük ölçüde okul yöneticilerinin liderlik tarzına bağlıdır. Liderler, okulun ruhunu ve kültürünü ve öğretmenlerin mesleki yaşamlarını doğrudan etkileyen kişilerdir (Turan, 2020). Ancak olumlu davranışları etkileyen ve geliştiren liderlerin yanı sıra, onları baltalayan liderler de vardır. Literatürde bu tür liderler toksik olarak adlandırılmaktadır. Toksik liderler, çalışanlar üzerinde sıkı bir kontrol uygulayarak onların yaratıcı olmalarını engellemektedir. İletişim ve bilgi ağlarını kontrol ederek soyutlamayı, şüpheyi ve sağlıksız bir örgütsel ortamı teşvik ederler. İnsanlar arasında iyi ilişkilerin oluşmasını engelleyerek üretkenliği azaltır ve çalışanların hem organizasyondan hem de birbirlerinden uzaklaşmasına neden olurlar. Başka bir deyişle, toksik liderlik tüm eğitim sistemi üzerinde aşındırıcı bir etkiye sahip olabilir (Dahlan, Omar, & Kamarudin, 2024).

Günümüzde liderlik kavramı ağırlıklı olarak olumlu bir çağrışımla tasvir edilmektedir. Ancak liderlerin, paydaşlarına hiçbir hata yapmadan olumlu bir şekilde rehberlik eden yanılmaz kahramanlar olmadığını anlamak önemlidir. Bunun nedeni, liderlerin zaman zaman olumsuz davranışlar sergileyebilmeleri veya çoğunluğun çıkarlarını tehlikeye atan kritik hatalar yapabilmeleridir. Bu gerçeği fark eden bazı akademisyenler, kahraman liderlerin idealize edilmiş tasvirlerinden uzaklaşmış ve liderliği, liderliğin olumsuz yönleri de dahil olmak üzere daha kapsamlı bir perspektiften görmeye başlamışlardır. Olumsuz sonuçlara yol açan manipülatif, yıkıcı ve toksik liderlik davranışlarını inceleyen çeşitli çalışmalar, özellikle bireyleri ve grupları ilgilendirdiği için liderliğin daha karanlık taraflarına ışık tutmaktadır (İlhan & Çelebi, 2021).

Toksik okul liderleri, işbirliğinden çok kontrole odaklanan otoriter bir liderlik tarzı sergiler. Bu yaklaşım yaratıcılığı engeller ve açık iletişimi engeller, böylece destekleyici bir öğrenme topluluğunun gelişmesini engeller. Toksik liderler kayırmacılık yapar, belirli bireylere veya gruplara haksız yere öncelik verir. Bu sadece personel arasında kızgınlığa yol açmakla kalmaz, aynı zamanda eğitim kurumu içindeki adalet ve eşitlik ilkelerini de baltalayabilir. Mikro yönetim de toksik liderliğin ortak bir özelliği olarak görülür (Klahn Acuña & Male, 2024). Öğretmenlerin ve personelin görevlerine sürekli müdahale etmek, güvensizlik kültürüne yol açar. Eğitimciler bunalmış ve moralsiz hissedebileceklerinden, mesleki gelişimleri olumsuz yönde etkilenecektir. Toksik liderlik, empati eksikliğinin bir sonucu olarak ortaya çıkar ve bu eksiklik, liderin başkalarının duygularını ve ihtiyaçlarını göz ardı etmesine, çalışma ortamında güvensizlik ve stres yaratmasına yol açar (Şenol & Taş, 2024).

Toksik liderler paydaşları görmezden gelme, empati eksikliği ve onların bireysel ihtiyaçlarına öncelik vermeme eğilimindedir ve bu da örgütsel güvenin kaybolmasına yol açar. Bu örgütlerde, her şeyi sorgulamadan kabul eden bireylerin ödüllendirildiği, eleştirel yaklaşan, farklı düşünen ve yaratıcı kişilik özelliklerine sahip

olanların ise önemli pozisyonlardan uzaklaştırılarak cezalandırıldığı iddia edilmektedir. Toksik liderler takipçilerini aşağılanmaya maruz bırakır, onları desteklemez, morallerini bozar, korku aşılar, haklarını ellerinden alır, yeteneklerini sınırlar ve etik olmayan davranışlarda bulunur. Ayrıca, tehditler yoluyla paydaşları kendi otoritelerine boyun eğmeye zorlar ve bilgileri saklarlar. Liderlerin bu tür zararlı etkileri yalnızca örgütün hedeflerine ulaşmasını engellemekle kalmaz, aynı zamanda paydaşlarına da zarar verir (Dahlan vd., 2023).

Toksik liderlik üzerine yapılan araştırmalar, toksik liderlerin sergilediği olumsuz davranışların hem çalışma ortamı hem de örgütsel iklim üzerinde olumsuz etkilere sahip olduğunu, paydaşların örgütsel bağlılığını ve güvenini etkilediğini göstermektedir. Başka bir deyişle, yöneticiler tarafından sergilenen olumsuz liderlik tutumları ile çalışanlar arasındaki örgütsel güven düzeyi arasında doğrudan bir ilişki vardır. Ayrıca, paydaşlar arasındaki örgütsel bağlılık düzeyi de örgütsel güven ortamının şekillenmesinde rol oynar. Yöneticiler tarafından sergilenen toksik liderlik davranışları yalnızca çalışanların örgütsel güven algısını etkilemekle kalmaz, aynı zamanda örgütsel bağlılığı aşındırarak genel örgütsel güven düzeyini de azaltır. Toksik liderlik davranışı öğretmenlerin üretkenliğini azaltır ve örgütlerdeki fayda dinamiklerini olumsuz etkiler. Bu da devamsızlığın ve kaygı düzeylerinin artmasına, ortalamasının altında performansa ve en sonunda eğitim paydaşlarının kopmasına yol açabilir (Bozkurt, Çoban, & Çolakoğlu, 2020).

Etkili öğretim, eğitim psikolojisinin en önemli konularından biridir. Öğrencilerin okul başarıları aracılığıyla tanınabilen etkili öğretimi etkileyen faktörleri tanımlama eğiliminde olan birçok çalışma vardır. Bu faktörler birçok alanda bulunabilir, ancak çok sayıda çalışma, öğretmenlerin sınıftaki eylemlerinin, eğitim ve okul otoritelerinin yaptıklarıyla karşılaştırıldığında en önemli olduğunu öne sürmektedir (Marzano & Marzano, 2003). Araştırmaların öğretmenlere ve sınıfta yapılanlara odaklanmasının nedeni budur.

Öğretmenlerle ilişkili olarak etkili öğretim ve öğrenmenin faktörlerini araştırmak için farklı yaklaşımlar vardır. Bazı araştırmacılar öğretmenin kişiliğine dikkat ederken, diğerleri öğretmenin rollerini ve yeterliliklerini vurgulamaktadır. Son zamanlarda, birçok araştırmacı, tüm bu yönleri kapsayan ve sınıftaki gerçek öğretmen davranışına dayanan sınıf yönetimi kavramıyla ilgilenmektedir.

Bu çalışmada öğretmenlerin görüşlerine göre; toksik yönetici davranışlarının öğretmenlerin sınıf yönetimi stillerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

2. Yöntem

Bu araştırma, ilişkisel tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir (Karasar, 2005). Çalışma grubunun seçiminde olasılığa dayanmayan örnekleme çeşidinden uygun (amaca yönelik) örnekleme tekniği kullanılmıştır (Şimşek & Yıldırım, 2013). Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri hakkında betimsel istatistiklere ait veriler aşağıdaki Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet	Kadın	156	60.0
	Erkek	104	40.0
Yaş Grupları	20-30	36	13.8
	31-40	97	37.3
	41-50	78	30.0
	51 ve üzeri	49	18.8
Eğitim durumu	Lisans	199	76.5
	Lisansüstü	61	23.5
Hizmet Yılı	1-5 yıl arası	43	16.5
	6-10 yıl arası	38	14.6
	11-15 yıl arası	43	16.5
	16-20 yıl arası	39	15.0
Medeni Durumu	Evli	212	81.5
	Bekar	48	18.5
	Toplam	260	100.0

p<.05

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan katılımcıların % 60,0'ının kadın olduğu; % 37,3'ünün 31-40 yaş arası olduğu; % 76,5'inin lisans mezunu oldukları; % 16,5'inin 1-5 yıl ve 11-15 yıl arası hizmet yılına sahip olduğu ve % 81,5'inin evli olduğu tespit edilmiştir.

Veri toplama aracı olarak, Çelebi, Güner ve Yıldız (2015) tarafından geliştirilen Toksik Liderlik Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek iç tutarlılık alfa değerinin .98 olduğu görülmüştür.

Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim profillerini belirlemek amacıyla Bosworth (1997) tarafından geliştirilen, Aktan ve Sezer (2018) tarafından Türkçeye uyarlanmış Sınıf Yönetimi Stilleri Ölçeği kullanılmıştır. Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ölçek geneli için .86 olarak hesaplanmıştır. İstatistik analizlerin IBM SPSS paket programı ile yapılmıştır. Sürekli değişkenlerin normal dağılıma uygunluğunun Skewness ve Kurtosis testi ile test edilmiştir.

Tablo 2. Ölçek ve Alt Boyutların Normallik Varsayımı

	N	Min	Maks	Ort	S.Sapma	Skewness	Std. Hata	Kurtosis	Std. Hata
Toksik Liderlik Ölçeği	260	1.00	5.00	1.8301	.90831	1.279	.151	1.244	.301
Sınıf Yönetimi Stilleri Ölçeği	260	2.00	4.33	3.2923	.43357	.013	.151	.030	.301

p <.05

Toksik liderlik ve sınıf yönetimi stilleri ölçeği için çarpıklık ve basıklık değeri +2.0 ile -2.0 arasında olduğu görülmektedir. Tabachnick ve Fidell' e göre de çarpıklık ve basıklık değeri +2.0 ile -2.0 arasında olduğunu zaman parametrik test olarak kabul edilip ona göre işlem yapılabileceğini ifade etmektedir (Tabachnick & Fidell, 2013). Bu anlamda toksik liderlik ve sınıf yönetimi stilleri ölçeği normallik varsayımına göre uygun ve parametrik analizlerin yapılabileceği gerekmektedir.

Yukarıdaki tabloya göre katılımcıların toksik liderlik ve sınıf yönetimi stilleri genel tutumlarına ilişkin puanlar bulunmaktadır. Toksik liderlik genel puan ortalaması 1,83±0,91 olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi stilleri genel tutum puan ortalaması 3,29±0,43 olduğu görülmektedir. Sonuç olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin toksik liderlik algıları ortalamasının çok altında ve sınıf yönetimi stilleri algıları ortalamasının üstünde çıktığı görülmektedir.

3. Bulgular

Araştırmada kullanılan öğretmenlerin Toksik liderlik ve sınıf yönetimi stilleri ölçekleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

Tablo 3. Ölçeklerin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Ortalama	S.S.	t	df	p
Toksik Liderlik Ölçeği	Kadın	156	1.8855	.97371	1.204	258	.230
	Erkek	104	1.7471	.79762			
Sınıf Yönetimi Stilleri Ölçeği	Kadın	156	3.2639	.38004	-1.227	179.271	.221
	Erkek	104	3.3349	.50228			

*p <.05

Bağımsız örneklem t testi, katılımcıların toksik liderlik ve sınıf yönetimi stilleri ölçekleri toplam puanlarının cinsiyete göre tutum farklarını ortaya koymak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda istatistiksel anlamda farklılık çıkmamıştır. Buna göre araştırmaya katılan öğretmenlerin toksik liderlik ve sınıf yönetimi stil algıları erkek veya kadın olmasına göre değişmemektedir.

Araştırmada kullanılan öğretmenlerin toksik liderlik ve sınıf yönetimi stilleri ölçekleri ile medeni durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

Tablo 4. Ölçeklerin Medeni Durum Değişkenine Göre Karşılaştırılması

	Medeni durum	N	Ortalama	S.S.	t	df	p
Toksik Liderlik Ölçeği	Evli	212	1.8686	.93226	1.437	258	.152
	Bekar	48	1.6604	.78012			
Sınıf Yönetimi Stilleri Ölçeği	Evli	212	3.3101	.43284	1.396	258	.164
	Bekar	48	3.2135	.43247			

*p <.05

Bağımsız örneklem t testi, katılımcıların toksik liderlik ve sınıf yönetimi stilleri ölçeklerinin medeni duruma göre tutum farklarını ortaya koymak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda istatistiksel anlamda farklılık çıkmamıştır. Buna göre araştırmaya katılan öğretmenlerin toksik liderlik ve sınıf yönetimi stil algıları evli veya bekar olmasına göre değişmemektedir.

Araştırmada kullanılan öğretmenlerin Toksik liderlik ve sınıf yönetimi stilleri ölçekleri ile öğrenim durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

Tablo 5. Ölçeklerin Öğrenim Durum Değişkenine Göre Karşılaştırılması

	Öğrenim durum	N	Ortalama	S.S.	t	df	p
Toksik Liderlik Ölçeği	Lisans	199	1.7670	.88225	-2.036	258	.043*
	Lisansüstü	61	2.0361	.96767			
Sınıf Yönetimi Stilleri Ölçeği	Lisans	199	3.2961	.44410	.252	258	.801
	Lisansüstü	61	3.2801	.40053			

*p <.05

Bağımsız örneklem t testi, katılımcıların toksik liderlik ve sınıf yönetimi stilleri ölçeklerinin öğrenim durumuna göre tutum farklarını ortaya koymak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda toksik liderlik genel boyutunda lisansüstü mezunu olan öğretmenlerin toksik liderlik algıları lisans mezunu olanlara göre daha fazla çıkmıştır. Diğer taraftan sınıf yönetimi stilleri algıları lisans veya yüksek lisans mezuniyet durumuna göre değişmediği ortaya çıkmıştır.

Araştırmada kullanılan öğretmenlerin Toksik liderlik ve sınıf yönetimi stilleri ölçekleri ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için ANOVA testi yapılmıştır.

Tablo 6. Ölçeklerin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Puan	Grup	f. x ss Değerleri				ANOVA Sonuçları					
		N	X	S.S.	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p	
Toksik Liderlik Ölçeği	Liderlik20-30	36	1.8148	.98453	Gruplar arası Grup içi Toplam	13.478 200.203 213.681	3 256 259	4.493 .782	5.745	.001*	
	31-40	97	2.1017	1.06087							
	41-50	78	1.7000	.71595							
	51 ve üzeri	49	1.5109	.62526							
	Total	260	1.8301	.90831							
Sınıf Yönetimi Stilleri Ölçeği	Yönetimi20-30	36	3.2986	.39660	Gruplar arası Grup içi Toplam	1.196 169.319 170.515	2 211 213	.598 .802	.745	.476	
	31-40	97	3.2758	.46185							
	41-50	78	3.3323	.39625							
	51 ve üzeri	49	3.2568	.46549							
	Total	260	3.2923	.43357							

*p <.05

Yukarıdaki ANOVA tablosuna göre toksik liderlik ve sınıf yönetimi stilleri ölçekleri ve alt boyutları tutumlarına ait genel puanlar incelendiğinde; toksik liderlik ölçeği algılarının yaş değişkenine göre farklılık çıkmıştır. Bu durumda hangi gruplarda farklılık olup olmadığının tespiti için posthoc analizlerinden Sheffe/LSD testi yapılır. Sheffe analizi sonucuna göre; katılımcıların toksik liderlik genel boyutunda, 31-40 yaş arası öğretmenlerin toksik liderlik algısı 41-50 ile 51 yaş ve üzeri olan öğretmenlerden daha fazla çıkmıştır. Sınıf yönetimi stilleri ile yaş grupları arasında istatistiki yönden herhangi bir farklılık çıkmamıştır.

Araştırmada kullanılan öğretmenlerin Toksik liderlik ve sınıf yönetimi stilleri ölçekleri ile hizmet yılı arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için ANOVA testi yapılmıştır.

Tablo 7. Ölçeklerin Hizmet Yılı Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Puan	Grup	f. x ss Değerleri			ANOVA Sonuçları					
		N	X	S.S.	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Toksik	1-5 yıl arası	43	1.9295	.93815	Gruplar arası	16.594	4	4.149	5.368	.000*
Liderlik	6-10 yıl arası	38	2.0491	1.04674	Grup içi	197.086	255	.773		
Ölçeği	11-15 yıl arası	43	2.2271	1.15578	Toplam	213.681	259			
	16-20 yıl arası	39	1.7538	.80719						
	20 yıl ve üzeri	97	1.5550	.63507						
	Total	260	1.8301	.90831						
Sınıf	1-5 yıl arası	43	3.2326	.45007	Gruplar arası	1.108	4	.277	1.484	.207
Yönetimi	6-10 yıl arası	38	3.3794	.41540	Grup içi	47.579	255	.187		
Stilleri Ölçeği	11-15 yıl arası	43	3.1822	.39393	Toplam	48.687	259			
	16-20 yıl arası	39	3.3440	.42885						
	20 yıl ve üzeri	97	3.3127	.44699						
	Total	260	3.2923	.43357						

*p <.05

Yukarıdaki ANOVA tablosuna göre toksik liderlik ve sınıf yönetimi stilleri ölçekleri tutumlarına ait genel puanlar incelendiğinde; toksik liderlik algıları hizmet yılı değişkenine göre farklılık çıkmıştır. Bu durumda hangi gruplarda farklılık olup olmadığının tespiti için posthoc analizlerinden Sheffe/LSD testi yapılır. Sheffe analizi sonucuna göre; katılımcıların toksik liderlik genel boyutunda, 11-15 yıl arası hizmet yılı öğretmenlerin toksik liderlik algısı 20 yıl ve üzeri hizmet yılı olan öğretmenlerden daha fazla çıkmıştır. Sınıf yönetim stilleri ile hizmet yılı grupları arasında istatistiki yönden herhangi bir farklılık çıkmamıştır.

Araştırmada kullanılan öğretmenlerin toksik liderlik ve sınıf yönetimi stilleri ölçekleri ve alt boyutları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için Pearson Korelasyon testi yapılmıştır.

Tablo 8. Ölçekler ve Alt Boyutlarla Korelasyon Tablosu

Değişkenler	Toksik Liderlik Ölçeği	Sınıf Yönetimi Stilleri Ölçeği
Toksik Liderlik Ölçeği	1	.036
Sınıf Yönetimi Stilleri Ölçeği		1

*p <.05; **p <.01

Yukarıdaki tablodaki korelasyon analizine ilişkin bulgulara göre; katılımcıların toksik liderlik toplam puanları ile sınıf yönetimi stilleri toplam puanları algıları arasında istatistiki yönden anlamlı bir farklılık çıkmamıştır (r= 0,036).

Araştırmada öğretmenlerin toksik liderlik algılarının sınıf yönetimi stilleri üzerine etkisinin olup olmadığının tespiti için regresyon testi yapılmıştır.

Tablo 9. Toksik Liderliğin Sınıf Yönetimi Stilleri Üzerine Etki Analizi

Değişken	B	Beta	t	Sig.	VIF	R	R ²	Uyarlanmış R ²	F
Sabit	3.261		53.758	.000					
Toksik Liderlik Ölçeği	.017	.036	.582	.561	1.000	.036 ^a	.001	-.003	.561 ^b

*p <.05; **p <.01

Katılımcıların toksik liderlik toplam puanlarının sınıf yönetimi stilleri toplam puan algılarını herhangi bir şekilde yordamamaktadır [(R= .036; R²= .001; Uyarlanmış R²=-.003) F(1,258)= 0,339; p<0,01]..

4. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada öğretmenlerin görüşlerine göre; toksik yönetici davranışlarının öğretmenlerin sınıf yönetimi stillerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma, ilişki tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunun seçiminde olasılığa dayanmayan örnekleme çeşidinden uygun (amaca yönelik) örnekleme tekniği kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların % 60,0'ının kadın olduğu; % 37,3'ünün 31-40 yaş arası olduğu; % 76,5'inin lisans mezunu oldukları; % 16,5'inin 1-5 yıl ve 11-15 yıl arası hizmet yılına sahip olduğu ve % 81,5'inin

evli olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonucuna göre; toksik liderlik genel puan ortalaması $1,83\pm 0,91$ olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi stilleri genel tutum puan ortalaması $3,29\pm 0,43$ olduğu görülmektedir. Sonuç olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin toksik liderlik algıları ortalamasının çok altında ve sınıf yönetimi stilleri algıları ortalamasının üstünde çıktığı görülmektedir.

Cinsiyete göre incelemede, araştırmaya katılan öğretmenlerin toksik liderlik ve sınıf yönetimi stil algıları erkek veya kadın olmasına göre değişmemektedir.

Medeni duruma göre incelemede, araştırmaya katılan öğretmenlerin toksik liderlik ve sınıf yönetimi stil algıları evli veya bekar olmasına göre değişmemektedir.

Öğrenim durumuna göre incelemede, toksik liderlik genel boyutunda lisansüstü mezunu olan öğretmenlerin toksik liderlik algıları lisans mezunu olanlara göre daha fazla çıkmıştır. Diğer taraftan sınıf yönetimi stilleri algıları lisans veya yüksek lisans mezuniyet durumuna göre değişmediği ortaya çıkmıştır.

Yaş gruplarına göre incelemede, katılımcıların toksik liderlik genel boyutunda; 31-40 yaş arası öğretmenlerin toksik liderlik algısı 41-50 ile 51 yaş ve üzeri olan öğretmenlerden daha fazla çıkmıştır. Sınıf yönetim stilleri ile yaş grupları arasında istatistiki yönden herhangi bir farklılık çıkmamıştır.

Hizmet yılı gruplarına göre incelemede, katılımcıların toksik liderlik genel boyutunda, 11-15 yıl arası hizmet yılı öğretmenlerin toksik liderlik algısı 20 yıl ve üzeri hizmet yılı olan öğretmenlerden daha fazla çıkmıştır. Sınıf yönetim stilleri ile hizmet yılı grupları arasında istatistiki yönden herhangi bir farklılık çıkmamıştır.

Diğer yandan öğretmenlerin toksik liderlik toplam puanları ile sınıf yönetimi stilleri toplam puanları algıları arasında istatistiki yönden anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Ayrıca öğretmenlerin toksik liderlik toplam puan algılarının sınıf yönetimi stilleri toplam puan algılarını herhangi bir şekilde yordamamaktadır.

Tartışma

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin algılarına göre okul yöneticilerinin toksik liderlik davranışlarının ise ortalamasının altında olduğu belirlenmiştir. Literatür incelendiğinde öğretmenlerin algılarına göre okul yöneticilerinin toksik liderlik davranışlarını çok az gösterdiği çeşitli çalışmalara rastlanmıştır (Çetinkaya ve Ordu; 2017; Kahveci, Bahadır ve Kandemir, 2019). Bazı çalışmalarda ise yöneticilerin toksik davranışlar sergilediği sonucuna ulaşılmıştır (Bozkurt, Çoban ve Çolakoğlu, 2020; Demirdağ, 2018).

Araştırmacıların Katkı Oranı

Yazarlarının katkı oranı eşit düzeydedir.

Çıkar Çatışması

Bu araştırmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Aktan, S., & Sezer, F. (2018). Sınıf yönetimi stilleri ölçeği'nin psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 439-449.
- Aslanargun, E. (2009). *The power sources that principals handle in Turkish public elementary and secondary school administration*. Ankara University.
- Bozkurt, S., Çoban, Ö., & Çolakoğlu, M. H. (2020). Örgütsel güven düzeyi ve toksik liderlik davranışları ilişkisinde örgütsel bağlılığın aracı etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 704-719.
- Çelebi, N., Güner, H., & Yıldız, V. (2015). Toksik liderlik ölçeğinin geliştirilmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 249-268.

- Çetinkaya, H., & Ordu, A. (2018). Okul yöneticilerinin toksik (zehirli) liderlik davranışları ile öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15-28.
- Dahlan, M. A., Omar, R., & Kamarudin, S. (2024). Influence of Toxic Leadership Behaviour on Employee Performance in Higher Educational Institutions in Saudi Arabia. *International Journal of Organizational Leadership*, 79-101.
- Demirdağ, S. (2018). The perceptions of academicians on organizational toxicity. *Kastamonu Education Journal*, 1319-1334.
- İlhan, H., & Çelebi, N. (2021). Okul Müdürlerinin toksik liderlik davranışlarının öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarına etkisi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulam*, 201-223.
- Kahveci, G., Bahadır, E., & Karagül Kandemir, İ. (2019). Okul yöneticilerinin toksik liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 225-249.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Klahn Acuña, B., & Male, T. (2024). Toxic leadership and academics' work engagement in higher education: A cross-sectional study from Chile. *Educational Management Administration & Leadership*, 757-773.
- Marzano, R., & Marzano, J. (2003). The key to classroom management. *Educational leadership*, 6-13.
- Şenol, N., & Taş, S. (2024). The Corrosive Effect of School Administrators as Toxic Leaders on Teacher Accountability. *Kastamonu Education Journal*, 702-717.
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Tabachnick, B., & Fidell, L. (2013). *Using Multivariate Statistics*. Boston : Pearson.
- Turan, S. (2020). *Liderlik nedir?* . Ankara: Pegem Akademi.

EXTENDED ABSTRACT

This study aims to examine the effects of toxic manager behaviors on teachers' classroom management styles according to teachers' opinions. This research was conducted with a relational screening model. In the selection of the study group, a non-probability sampling type, the appropriate (purposeful) sampling technique, was used. It was determined that 60.0% of the participants participating in the study were female; 37.3% were between the ages of 31-40; 76.5% were undergraduate graduates; 16.5% had 1-5 and 11-15 years of service, and 81.5% were married.

According to the results of the study; the general toxic leadership score average was 1.83 ± 0.91 . The teachers' general attitude score average for classroom management styles was 3.29 ± 0.43 . As a result, it was seen that the toxic leadership perceptions of the teachers participating in the study were well below the average and their classroom management style perceptions were above the average. In the examination according to gender, the toxic leadership and classroom management style perceptions of the teachers participating in the study did not change depending on whether they were male or female.

In the examination according to marital status, the toxic leadership and classroom management style perceptions of the teachers participating in the study do not change according to whether they are married or single. In the examination according to educational status, the toxic leadership perceptions of teachers with postgraduate degrees were found to be higher than those with undergraduate degrees in the general dimension of toxic leadership. On the other hand, it was found that the perceptions of classroom management styles did not change according to undergraduate or graduate degrees. In the examination according to age groups, in the toxic leadership general dimension of the participants; the toxic leadership perception of teachers between the ages of 31-40 was found to be higher than those who were 41-50 and 51 and above. No statistical difference was found between the classroom management styles and age groups. In the examination according to the years of service groups, in the toxic leadership general dimension of the participants, the toxic leadership perception of teachers with 11-15 years of service was found to be higher than those with 20 years of service and above. No statistical difference was found between the classroom management styles and years of service groups.

On the other hand, there was no statistically significant difference between the teachers' toxic leadership total scores and classroom management styles total scores. In addition, teachers' perceptions of toxic leadership total scores do not predict classroom management style total scores in any way. According to the research results, it was determined that toxic leadership behaviors of school administrators were below average according to teachers' perceptions. When the literature was examined, various studies were found that school administrators showed very little toxic leadership behavior according to teachers' perceptions (Çetinkaya and Ordu; 2017; Kahveci, Bahadır and Kandemir, 2019). In some studies, it was concluded that administrators exhibited toxic behaviors (Bozkurt, Çoban and Çolakoğlu, 2020; Demirdağ, 2018).